

LINGA
LAKS

BEREKRAFTSRAPPORT **20**
Menneske, miljø og samfunn **22**

RAPPORTERINGSPRAKSIS

Rapporten er den 5. berekraftsrapporten Lingalaks gjev ut. Berekraftsarbeidet vårt skal ha retning og tydeleg innhald, og gjenspegla at me har ein berekraftig strategi for heile verksemda. Ein måte å oppnå det på er å måla og kvantifisera slik at me veit status og har beslutningsgrunnlag for å verta endå betre. Gjennom eksterne, standardiserte analysar og vurderingar, samt økonomiske og samfunnsmessige indikatorar, viser denne rapporten kor me var ved årsskiftet 2022–23.

Føremålet med rapporten er primært at me sjølve vert tryggare på kor me er og kvar me bør forsterka innsatsen framover for å redusera eigne klima- og naturavtrykk. I tillegg vonar me kundane, samarbeidspartnarar, styresmakter og lokalsamfunnet gjennom rapporten får ei objektiv innføring i kor Lingalaks er berekraftsmessig. Informasjonen som vert presentert gjeld for Lingalaks AS, med mindre noko anna er spesifisert.

Rapporten er utarbeidd av berekraftsavdelinga til Lingalaks. Vurderinga av karbonfotavtrykket baserer seg på ein rapport som er utført av BioMar, ei ekstern, uavhengig verksemd, ved berekraftsansvarleg Erik Olav Gracey og Marceau Cormery. Det er nytta data-materiale frå Lingalaks og verksemda sine leverandørar.

Rapporten gjeld kalenderåret 2022.

BEREKRAFTSRAPPORT 2022

Utjevar: Lingalaks AS

Redaktør: Terje Breivik

Framsidedfoto: Lingalaks AS

Intervju/foto: Katrine H. Van Tulder

Grafisk utforming og produksjon: Hugskot AS | Styrkmedia AS

September 2023

Innhald

Innleiing	1
Kva er status for Lingalaks?	1
<hr/>	
KAPITTEL 1 Selskapsinfo	2
Lokalt eigarskap	2
Berekraft i Lingalaks	2
Lokalitetar	3
<hr/>	
KAPITTEL 2 Nøkkeltal	4
<hr/>	
KAPITTEL 3 Lingalaks sine utvalde berekraftsmål	5
<hr/>	
KAPITTEL 4 Vesentlege tema	6
<hr/>	
KAPITTEL 5 Miljø, samfunn og økonomi	6
Miljø	6
Klimavennleg oppdrettselskap	6
Forskar på berekraftig fiskefôr (BioMar)	7
Utnytting av fôr og ressursar	8
Produksjon	8
Smolt	8
Fiskehelse og -velferd	9
Miljøundersøkingar	9
Avfallshandtering	9
Samfunn og sosiale tilhøve	10
Samarbeid gjev styrke	10
Økonomi	11
Arbeidsplassen, etikk og anti-korrupsjonsarbeid	11
Etiske forhold	11
Varsling av kritikkverdige forhold	11
Likestilling	11
Strategi for innkjøp	11
Openheit	11
<hr/>	
KAPITTEL 6 Dei tilsette	12
<hr/>	
KAPITTEL 7 Kva no?	16
<hr/>	

Innleiing

Mykje har skjedd sidan Lingalaks i 1978 la ut den første tre-merda inne ved land i Lingasundet. I starten var nok ikkje dokumentering lika nøye, og driftsutstyret var enkelt: Traktor, trillebåre og robåt. Den første mellombelse konsensjonen var på 5000 m³.

I dag utgjer me ein stor og viktig del av næringslivet og arbeidsplassane i Kvam herad. Me har 56 tilsette direkte, og ytterlegare 40–50 i dotterselskap me eig heilt eller delvis. Produksjonen føregår på i alt 16 lokalitetar i Kvam herad, i Alver kommune i Nordhordland og hos Varde Fiskeoppdrett på Karmøy. Produksjonsvolumet er over 14 000 tonn.

Alt me gjer føregår på premissane til laksen og miljøet. Fiskehelse og fiskevelferd, med røkting og drift som har minimal innverknad på natur og miljø, er avgjerande for heile verksemda. Me er difor stolte over at me nok eit år har låg dødelegheit, null rømt laks og tilnærma null lus.

Systematisk elektrifisering av alle lokalitetane bidreg til at klimaavtrykket frå eiga verksemd er blitt lågare og lågare. Saman med strenge krav til leverandørar gjer dette at klimagassutsleppet frå den totale aktiviteten vår i 2022 var på 2,42 CO² ekvivalentar/kg laks. Eit tal som har gått jamt nedover, og der målet er å redusere det til eit minimum.

For Lingalaks er det viktig å vera opne om det me gjer. Det gjeld òg tala og metodane for å koma fram til konklusjonane i denne rapporten. Difor brukar me uavhengige, eksterne ekspertar til både å fastslå tala og vurdere dei. Skal me sjølve læra og gjera ting betre er me avhengige av å vera trygge på talgrunnlaget, status og utviklinga, og at tala er så objektive og korrekte som råd er.

Med berekraftsrapporten for 2022, den 5. i rekkja, viser me at me bryr oss. Me har drive med havbruk i Hardanger i snart 50 år. Skal me driva i nye 50 år må me visa i kvardagen, gong etter gong, at berekraftig drift ikkje berre er honnørord, men ei grunnleggjande haldning og ufråvikeleg rettesnor.

Helsing Erlend Haugarvoll

Kva er status for Lingalaks?

2,42

KG CO² EKVIVALENT per kilo produsert fisk (2021: 2,93).

Dette tilsvarar Lingalaks sitt bidrag i miljørekneskapen – frå smolten kjem, til han forlét verksemda som slakteklar fisk.

15,90

ØKONOMISK BEREKRAFT per kilo produsert fisk (2021: 4,40 NOK).

Lingalaks har eit resultatbidrag for 2022 på 15,9 NOK for kvar kilo fisk verksemda produserer.

KAPITTEL 1 Selskapsinfo

Lingalaks har sidan oppstarten for snart 50 år sidan vore ein av pionerane i den norske laksenæringa. Me er stolte forvaltarar av fjorden og gjer alt me kan for å spela på lag med naturen. Me skal vera eit førebilete innan berekraftig produksjon, fiskehelse, velferd og teknologiløysingar.

LOKALT EIGARSKAP

Lingalaks er 100% eigd av Rolv Haugarvoll AS. Selskapet har totalt 16 lokasjonar fordelt i Hardanger, Nordhordland, Sunnhordland og Karmøy. Lingalaks eig visningssenteret Hardanger Akvasenter med to lokalitetar, eitt i Kvam og eitt i Alver. Me har eige rederi; Lingaservice AS og fleire felles verksemder saman med dei lokale lakseoppdrettselskapa Tombre Fiskeanlegg, Eide Fjordbruk,

Eidesvik Laks og Fylkesnes Fisk. Hovudkontoret er i Norheimsund, Kvam herad.

I 2022 selde me 13 850 tonn laks. Tilnærma heile produksjonen i 2022 gjekk til eksport gjennom to eksportørar, Sjør og NRS. I hovudskap har selskapet levert fersk laks til EU-land og Aust-Europa, og frosen laks til Japan. Innanlands sal vart handtert av Platina.

BEREKRAFT I LINGALAKS

Berekraftsarbeidet til Lingaks byggjer på ein overordna strategi fastsett av styret og klare forventningar frå eigar: Lingalaks skal ha ein berekraftig strategi og drift.

aktiviteten vår påverkar menneske, miljø og samfunn. Det er viktig å ta ansvar for at framtidige generasjonar får like moglegheiter som me har i dag.

Berekraft handlar om å ta samfunnsansvar og å vera merksam på korleis

Om Lingalaks

- 100% eigd av Rolv Haugarvoll AS
- 9 konsesjonar og 2 visningskonsesjonar fordelt på 16 lokalitetar
- Produserer omlag 14.000 tonn laks i året
- Sysselsette 69 personar i 2022
- Hovudkontoret ligg i Norheimsund

» **Alt me gjer føregår på premissane til laksen og miljøet.**

Fig 1 Selskapshistorie

Lingalaks i korte trekk:

1979:
Oppstart av
Lingalaks AS

Sette ut
5.000 fisk

1980:
Starta med
eiga slakting

Menneske, miljø og samfunn 2

LINGA LAKS

KAPITTEL 2 Nøkkeltal

<p>13 850 Tonn biomasse slakta (2021: 11 509 tonn)</p>	<p>1,12 Biologisk førfaktor (2021: 1,13)</p>	<p>84 % Superior kvalitet (2021: 79 %)</p>	<p>18 200 Tonn fôrforbruk (2021: 17 084 tonn)</p>
<p>5,7 % Årleg dødelegheit (2021: 11,8 %)</p>	<p>0,07 % Lakselus (2021: 0,09 %)</p>	<p>0 Rømming (2021: 0 rømming)</p>	
<p>69 Tilsette (2021: 70 tilsette)</p>	<p>3 Kvinner i leiinga (2021: 1 kvinne i leiinga)</p>	<p>4,5 % Sjuefråvær (2021: 2,5 %)</p>	<p>3 Personskadar med fråvær (2021: 5 personskadar med fråvær)</p>

Sertifikat

• Global GAP
sertifisert sidan 2015

• ASC
1 lokalitet sertifisert sidan 2019

1984:
Oppstart av lokalitet nr. 2

1987:
Oppstart av slakteri (HAFI)

Fig 2 Lokalitetar

KAPITTEL 3 Lingalaks sine utvalde berekraftsmål

Me driv verksemda vår i ei internasjonal ramme. Dei 17 berekraftsmåla til FN¹ konkretiserer kva me må lukkast med i arbeidet for å skapa eit berekraftig produkt. Å integrera berekraft i kjernen av korleis me arbeider, er ikkje berre viktig for produksjon av laks. Det handlar òg om korleis me styrer og innrettar oss innanfor områda berekraft, økonomi, miljø og sosiale forhold.

Fig 3 Lingalaks fokuserer på FN sine berekraftsmål 5, 12, 14 og 17.

Me har prioritert følgjande av berekraftsmåla til FN som serleg relevante. Desse er valde fordi dei er tettast knytte til kjerneverksemda vår og gjeld område der innsatsen vår vil kunna få størst positiv effekt:

5 - LIKESTILLING MELLOM KJØNNA
Likestilling handlar om ei rettferdig fordeling av makt, innflytelse og ressursar. Likestilling, mangfald og inkludering er viktig for Lingalaks. Dei siste åra har me mellom anna hatt ekstra merksemd på å få inn fleire yngre medarbeidarar, og å tilsetja fleire kvinner i selskapet. Me har hatt fleire lærlingar og kvinne delen har auka, inkludert fleire kvinner i toppleiinga. Me er tilstades på utdanningsmesser og inviterer lokale barne- og ungdomsskular til besøk på visningssentra våre.

NOTE
1. Kjelde: fn.no. Rekkjefølgja på måla er framstilt kronologisk, ikkje mtp. kor viktige dei er.

12 - ANSVARLEG FORBRUK OG PRODUKSJON
Bærekraftig forbruk og produksjon handlar om å gjera meir med mindre ressursar. Me vil bidra til å oppnå berekraftig forvaltning og effektiv bruk av ressursar. Me vil redusera avfallsmengda og minimera bruk av kjemikalier gjennom førebyggjing, reduksjon, gjenvinning og ombruk, og stimulera leverandørar til å innføra berekraftige arbeidsmetodar. Me vil fremja berekraftige ordningar ved innkjøp.

14 - LIVET I HAVET
Livet i havet handlar om å utnytta ressursane i havet på ein langsiktig haldbar måte. Me vil delta i ulike forskings-samarbeid for å forstå kompleksiteten i det marine økosystemet. Me er medarrangør av plastryddedagen i Hardanger.

Fakta FNs berekraftsmål

- FNs berekraftsmål er verdas felles arbeidsplan for å utrydda fattigdom, kjempa mot ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030.
- Eit av hovedprinsippa i berekraftsmåla er at ingen skal bli utelatne (*Leaving no one behind*).
- Berekraftig utvikling handlar om å ta vare på behova til menneske som lever i dag, utan å øydeleggja framtidige generasjonar sine moglegheiter til å dekkja sine.
- Berekraftsmåla reflekterer dei tre dimensjonane i berekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.
- Berekraftsmåla består av 17 mål og 169 delmål.

Me vurderar miljøbelastninga vår og tilpassar verksemda slik at me bidreg til å styrkja havet som grunnlag for matproduksjon og anna næringsverksemd.

17 - SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLA
For å lukkast med berekraftsmåla trengs det samarbeid internt i selskapet, i næringa og på tvers av sektorar og over landegrensar. Me vil stimulera til og fremja samarbeid for meir kunnskap om berekraft og styrkja verkemidla som trengs for å gjennomføra arbeidet.

1993:
Første oppkjøp

KAPITTEL 4 Vesentlege tema

Me har gjennomført ei intern vesentlegheitsanalyse for å vurdere og prioritera område me kan påverka mest.

Analysen har henta inspirasjon fra Global Reporting Initiative 13 (GRI 13)², temaoverskrifter.

MILJØ

Klimavenleg oppdrettselskap

Lingalaks har som eit prinsipp å etterlata eit minst mogleg karbonfotavtrykk frå verksemda vår. Sjølv om laks er ein av dei mest berekraftige måtane å produsera mat på, kjem det stadig ny kunnskap som utfordrar metodene me brukar i dag. Betre er alltid mogleg, difor søker me heile tida betre løysingar på utfordringane me står ovanfor. Enten på eiga hand eller i samarbeid med andre.

- Før til smolt (0,09)
- Smolt (0,03)
- Før Lingalaks oppdrett (2,19)
- Lingalaks oppdrett (0,23)

Fig 4 Kilo CO₂-eq per kilo fisk produsert. I 2022 inkluderte me smolt første gong i analysar; heile fisken inkludert smolt gir miljøtalet 2,54 kg CO₂-eq/kg fisk.

NOTE
2. <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/sector-standard-for-agriculture-aquaculture-and-fishing/>

Det vart inkludert tre overordna spørsmål i undersøkinga i tillegg til dei detaljerte GRI temaoverskriftene:

- Kva tema meiner du er viktig for berekraftig utvikling av Lingalaks?
- Kva oppfattar du er hovudføremålet med berekraftsarbeidet til Lingalaks?
- Kor viktig meiner du berekraftsarbeidet er for vidareutvikling av Lingalaks som selskap?

40 personar frå selskapet svarte på undersøkinga.

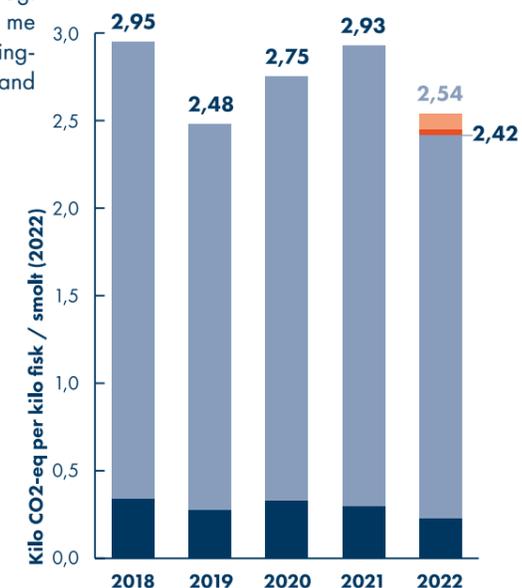
Følgjande tema vart vurderte som vesentlege i selskapet:

- Å sørgja for dei tilsette siitt ve og vel (HMS).
- Berekraft i fôr og råvarer.
- Å sørgja for god helse og velferd for laksen og rensfisken.

Fram mot neste års rapport vil me involvera fleire av interessentane våre for ei grundigare analyse.

KAPITTEL 5 Miljø, samfunn og økonomi

Sidan 2018 har Lingalaks vurdert karbonfotavtrykket frå eigen produksjon, sjå figur 4 nedanfor. Analysane er gjort ved hjelp av ein livsløpsanalyse (Life Cycle Assessment, LCA). Dette er eit verktøy som vert brukt for å visualisera kva påverknadar forskjellige produkt kan ha på natur og miljø, og kor og korleis ein kan redusera miljøpåverknadane frå produkta.

(Sjå intervju med berekraftsavdelinga til BioMar om LCA-metodikk på neste side.)

Å uttrykkja fotavtrykket i CO₂-ekvivalenstar er i dag etablert over heile verda som ei kjend eining som tek opp i seg mange og til dels samansette forhold. Når dette vert presentert som eit aggregert tal, bidreg dette til å bryta ned kompleksiteten, og auka forståinga av indikatorar og avstanden til tolegrensar. Status for karbonfotavtrykket til ei bedrift er ei god kjelde til å sjå samanhengar og kunna samanlikne miljøprestasjonen frå år til år.

Analysen inkluderar både direkte og indirekte utslipp av klimagassar i når ein produserer laks. I 2022-rapporteringa vert smoltproduksjonen for første gong inkludert i studia.

Karbonfotavtrykket til Lingalaks for produksjon av eit kg slakteklar laks i 2022 er 2,42 kg CO₂-eq. Dette er ein nedgang på 17% samanlikna med 2021-produksjonen. Nedgangen er knytt til:

- Lågare dødelegheit og eFCR.
- Lågare karbonfotavtrykk fra fôr.
- Akselesasjon i overgang til landstrøm og elektrifisering av flåtane våre.

FORSKAR PÅ BEREKRAFTIG FISKEFÔR

– Lingalaks presterer godt, seier global berekraftsmanager i BioMar Group, Erik Olav Gracey.

Karbonfotavtrykket til fisken til Lingalaks er målt av berekraftavdelinga til fôrproduksenten BioMar Group.

Selskapet har laga livsløpsanalyse (LCA) for oppdrettsfisken til Lingalaks i fem år, og det har vore god betring sidan arbeidet starta i 2018.

– Det har vore litt svingingar på karbonfotavtrykket til fôret, men det er naturleg og har med karbonfotavtrykket til råvarene å gjera. Om ein ikkje styrer avtrykket til råvarene, svingar det. Og då svingar også det totale avtrykket til Lingalaks, seier Gracey.

80 prosent av karbonfotavtrykket til ein norsk laks før slakt, skuldast fôret. Dei resterande 20 prosentane skuldast bruk av båtar som går på fossilt drivstoff; brønnbåtar som fraktar fisk, og sørvisbåtar som vedlikeheld merdar og fôringsstasjonar. Ifølgje Gracey har Lingalaks hatt eit godt fokus på bruk av rett metode for å måla karbonfotavtrykket til fiskeoppdretten.

– Lingalaks har bede oss bruka ein metode som er i tråd med EU sitt product environmental footprint (PEF). Det er den beste metoden. Det finst fleire andre metodar og andre føresetnader for å gjera LCA, men det er viktig når ein skal samanlikna at ein brukar sams metodikk og føresetnader, sier Gracey.

Når BioMar gjer ein LCA for oppdrettslaks, vert fyrst omfanget til studiet definert, og deretter kva eining ein skal måla på.

– Når me samlar alle utsleppa i einkvar produksjon i alle ledd tilbake til råvarer, må me vita kva utsleppet skal fordelast på. I tilfellet Lingalaks tilsvarar eininga ein kilo levande fisk, seier Gracey.

For å rekna ut karbonfotavtrykket til nettopp ein kilo levande fisk, går BioMar gjennom ein omfattande prosess for å laga det såkalla livsløpsinventaret til ein laks.

– Me tek lakseproduksjonen frå kvarandre og lagar eit oversyn over alle faktorar som trengst for å laga ein laks, seier Gracey.

Me veit nøyaktig kva land alle råvarer kjem frå og kva karbonfotavtrykk dei har.

På lista hamnar råvarene i fiskefôret og prosessane som har måtta til for å framstilla dei. For å finna karbonfotavtrykket må ein heilt tilbake til dei elementære innsatsfaktorane som førde til produksjonen. Ein må mellom anna finna ut kva fisk som vart nytta i fiskemjølet, kvar han vart fanga, kor mykje marint drivstoffutslepp som gjekk med til fangsten, kor mykje vatn som gjekk med i produksjonen av kornet som er brukt, kor mykje kunstgjødsel som vart brukt og kva pesticidar som vart nytta. For å nemna noko.

– Me veit nøyaktig kva land alle råvarer kjem frå og kva karbonfotavtrykk dei har, seier Gracey.

I BioMar Group si berekraftavdeling arbeider rundt tretti doktorar, analytikarar og andre forskarar eksklusivt med berekraft. Dei forskar på og utviklar fiskefôr, og freistar finna ut korleis fiskefôr kan produserast mest mogeleg berekraftig og samstundes vera godt for fisken.

– Fisken er i fokus. Me vil at fisken skal ha det beste livet han kan ha som eit produksjonsdyr, seier Gracey.

Erik Olav Gracey
Global berekraftsmanager
i BioMar Group

LCA analyse

- LCA, forkortinga for Life Cycle Assessment, er ei metode for å skape eit heilheitsbilde av kor stor den totale miljøpåverknaden er under eit produkt sin livssyklus frå råvareutvinning, via produksjonsprosessar og bruk, til avfallshandtering, inklusiv all transport og all energibruk i mellomledda.

- Det er nytta datamateriale frå verksemda og verksemda sine leverandørar.

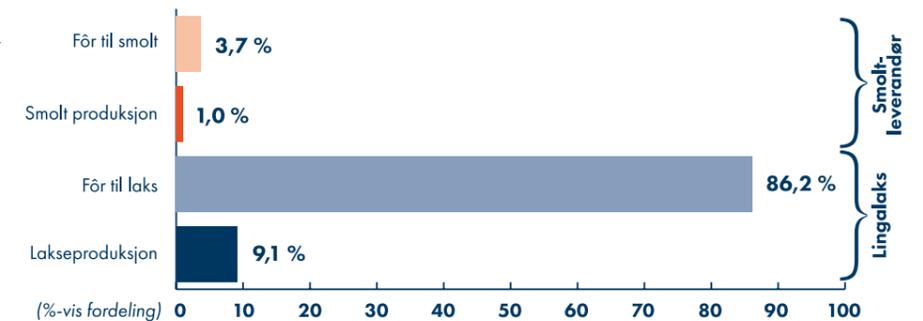
- Kartlegging indikerer kvar ein skal setja inn ressursar for å betra prosessane, støtta retningslinjer og gje eit grunnlag til beslutningar.

- Analyse er utarbeidd av berekraftsavdelinga til BioMar AS, og baserer seg på LCIA (Life Cycle Impact Assessment) utrekningsmetode EF 3.0 (EU PEF).

Utnytting av fôr og ressursar

Fôret står for det største bidraget til klimaavtrykket som vist i figur 5 til høgre.

Fig 5 Fôr er ein viktig innsatsfaktor i dietten til fisken og utgjer omtrent 90 % i karbonrekneskapen til Lingalaks.

Lingalaks er medlem i Salmon Group, eit innkjøpsamarbeid som mellom anna er ein pådrivar for å utvikla berekraftig fôr. Me jobbar aktivt med å utnytte fôret optimalt, med eigne fôringskriteriar og dedikerte folk som styrer og overvåkar fôringa gjennom hele fôringsdagen. Eit godt fôr kombinert med gode lokalitetar og god fôringsoppfølging gjev gode føresetnader til å oppnå god vekst og fôrutnytting på fisken.

I 2022 hadde me ein samla biologisk fôrfaktor på slakta fisk på 1,12 og ein økonomisk fôrfaktor på 1,23. Me er godt nøgde med resultatene i 2022, men jobbar kontinuerleg med førebyggjande helsearbeid, optimalisering av fôringsstrategiar og fôringskontroll for å verta enda betre.

Produksjon

Produksjon av slakteklar laks utgjer omlag 9 % av karbonfotavtrykket til Lingalaks, som vist i figur 6.

Smolt

I dei første stadia av livet vert laks oppdretta i ferskvassanlegg på land. Fisken vert flytta til sjøen når den har gjennomgått smoltifiseringsprosessen og er fysiologisk klar for eit liv i saltvatn.

I berekraftsrapporten for 2022 vert karbonfotavtrykket frå smoltproduksjonen inkludert for første gong. Resultata viser at karbonfotavtrykket frå smoltproduksjo-

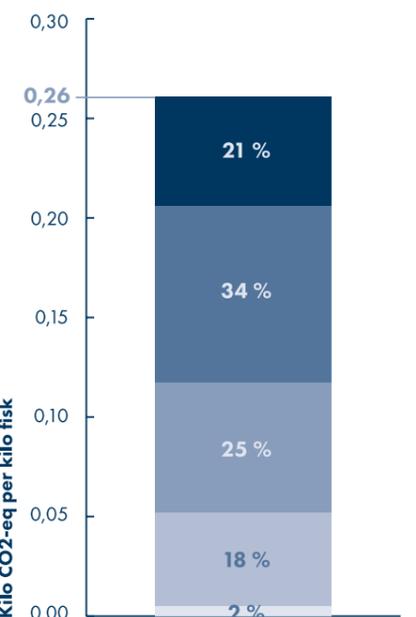
nen, inkludert fôr, utgjer rett i underkant av 5% av den totale karbonrekneskapen til Lingalaks.

- 2021: 0,30 kg CO² eq/kg fisk.
- 2022: 0,26 kg CO² eq/kg fisk.

Forklaringa på reduksjonen er hovudsakleg elektrifisering av flåtane våre, færre behandlingar av fisken, og mindre bruk av firmabilar. Me har framleis potensiale til ytterlegare reduksjon, og då spesielt på eige forbruk av diesel til båtar og bilar, sjå figur 6.

Fig 6 Fordeling av karbonfotavtrykket frå produksjon (den delen som utgjer 9 % av karbonfotavtrykket i 2022).

nen, inkludert fôr, utgjer rett i underkant av 5% av den totale karbonrekneskapen til Lingalaks.

På Ænes i Kvinnherad har Lingalaks saman med Eide Fjordbruk og Trombe Fiskanlegg AS bygd eit av dei største landbaserte smoltanlegga i regionen, med produksjonsvolum på 3 000 tonn smolt pr år. Anlegget vil gje samfunnsmessige positive ringverknader, både gjennom viktige arbeidsplassar, men

særleg gjennom betre fiskevelferd ved å levera stor smolt. Større smolt reduserer produksjonstida i sjø, med mindre behov for avlusing og mindre sjukdom.

I 2012 var gjennomsnittsvakta på laks som vart sett ut i sjøanlegg 135 gram. I 2022 var vakta 200 gram. Strategien til Lingalaks for stor smolt er at fisken skal få veksa over lengre tid på land og/eller i lukka anlegg i sjøen.

2007:
Første visningsløyve

2008:
Kjøpte firma på Radøy
grunna sonering i Hardanger

Fiskehelse og -velferd

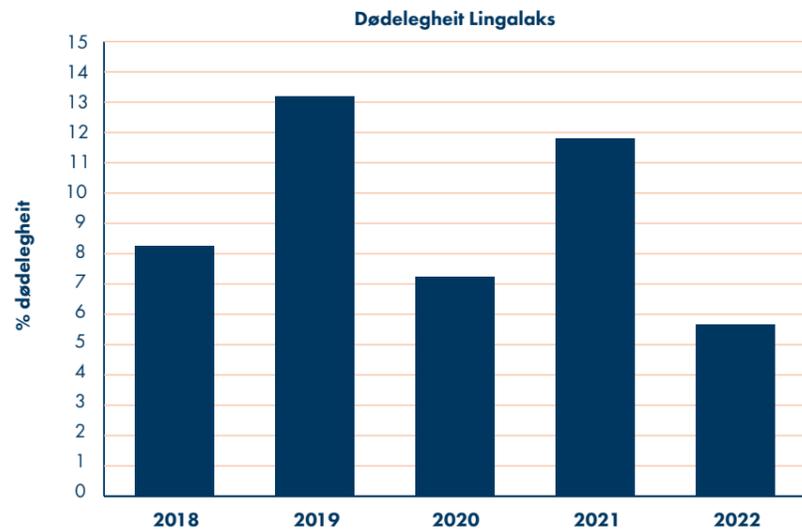
Fiskehelse og -velferd er ein av dei viktigaste faktorane for god og berekraftig produksjon. Me har kompetente tilsette som overvakar fisken kvar dag frå merdkanten, via kamera og ved hjelp av ulike velferdsparemetrar. Me tek prøvar regelmessig for å avdekka og/eller utelukka sjukdom. I tillegg har me besøk av fiskehelsepersonale frå ekstern fiskehelseteneste minst ei gong i månaden for å sjekka helsestatus og gje råd.

Me arbeider kontinuerleg med å førebyggja sjukdom, ifrå å setja ut robust smolt som taklar utfordringane i sjøen, til å halda låge lusnivå utan behov for behandling. Må me behandla, tilpassar me behandlingmetodane basert på helsestatusen og erfaringane me har. Behandlingsmetodane er i all hovudsak ikkje-medikamentelle, med maks ei medikamentell behandling per fisk.

I 2022 hadde me fokus på å forbetra behandlingane og biotryggleiken for å

reduera risikoen for sjukdom. Dette lukkast me godt med, og hadde svært lite sjukdom på lokalitetane våre, i tillegg til låg dødelegheit.

Rensefisk er eit viktig førebyggjande tiltak mot lakselus. Helse og velferda til rensefisken er like viktig som for laksen. I 2022 starta me eit eige arbeid for å betra dette, ei satsing me held fram med i 2023.

Utgående år	Dødeprosent i perioden
2018	8,24
2019	13,18
2020	7,23
2021	11,80
2022	5,67

Fig 7 Mens produksjon i sjø har gjennomsnittsdødelegheit for heile landet på 16,1 %, og med verdiar på over 23 % i PO3/4, ligg Lingalaks i underkant av 6 % i 2022.

Miljøundersøkingar

Lingalaks gjennomfører regelmessige undersøkingar av sjøbotnen for å trend-overvaka mogleg påverknad av produksjon på miljøet. Undersøkingane vert gjort i medhald av NS 9410:2016 både i anleggssona (B-gransking) og i overgangssona (C-gransking). Desse vert utført av akkrediterte uavhengige selskap, og resultatane vert rapporterte til Fiskeridirektoratet. Miljøtilstanden vert vurdert på grunnlag av fauna, kjemiske tilhøve, lukt og utsjånaden til botnmateriale. Klassifiseringa skjer etter ein skala frå 1 (svært god) til 4 (svært dårleg). Frekvensen for prøvetaking vert bestemt ut frå tilstanden på lokaliteten.

Avfallshandtering

Gjenbruk, gjenvinning, reparasjon og energisparing er viktige prinsipp i Lingalaks. Me har gjennom mange år jobba med å auka gjenbruken og attvinning av plast, tau, nøter og andre avfallsfraksjonar frå drifta vår og elles i den nære verdikjeda. Målet er at vi skal produsera minst mogleg avfall og gjenbruka og gjenvinna der det er mogleg. Viss me klarar det, kan me oppnå best mogleg bruk av ressursane våre. Det er lønsamt både miljømessig og økonomisk.

Slamoppsamling

Lingalaks er det aller første havbruks-selskapet i Noreg som kommersielt har teke i bruk slamrenseteknologi frå Framo LiftUP.

I 2022 etablerte selskapet sitt første slamoppsamlingsystem i Djupevik.

Resultata frå bunnundersøkingane viser betydeleg framgang for bunnforholda som vert skildra som gode.

Våre tiltak for å redusera karbonavtrykk:

- Fokus på klimanøytrale føringrediensar.
- Lav dødelegheit/økt føreffektivitet.
- Elektrifisering av verdikjeda vår gjennom etablering av landstraum til fleire lokalitetar i sjøen, samt overgang til hybride eller heilelektriske forflåtar og båtar.
- Fokus på god avfallshandtering.
- Berekraft i leverandørkjeda.

SAMFUNN OG SOSIALE TILHØVE

Samarbeid gjev styrke

Lingalaks har ei aktiv tilnærming til lokalsamfunnet og miljøet i fjorden og regionen, det er her me bur. Difor engasjerar me oss tungt i ulike forskings- og miljøprosjekt, og har som leveregel å velja lokale leverandørar og samarbeidspartnarar når det er mogleg.

Me har god kontakt med styresmaktene, kommunane og lokalpolitikarane, og prøver etter beste evne å bidra til vekst og utvikling både lokalt og regionalt. Likeins strekkjer me oss langt for å vera tilgjengelege og opne for media og andre interessentar.

Lingalaks er ein aktiv bidragsytar i ulike fora, og har som grunnhaldning å fremja dialog og samarbeid som verktøy for utviklinga av lokalsamfunnet og fellesskapet me er ein del av, og nyt godt av. Verdiane til Lingalaks; ærleg, framtidsretta og kvalitet, er integrerte verdiar i alt me driv med.

I 2022 støtta me lokale lag, organisasjonar, arrangement og aktivitetar med vel 1,1 mill. NOK.

Nokre utvalde høgdepunkt

STADIONLAKS:

Skal me auka produksjonen av laks i Hardangerfjorden, trur me løysinga ligg i å ta i bruk lukka annlegg i sjøen. For å prøva å vera i forkant av utviklinga har me gjennom tett samarbeid med leiande forskings- og teknologimiljø utvikla Stadionlaks (www.stadionlaks.no), eit lukka anleggssystem produsert på banebrytande vis. Prosjektet vil venteleg vera klart til investeringsbeslutning i løpet av hausten 2023.

FJORDTINGET:

I 2022 vart Fjordtinget arrangert for andre gong. Fjordtinget er ein årleg konferanse i Øystese, Kvam, som samlar næringsliv, politikar og samfunnsaktørar frå regionen og Bergen. Saman med Bergens Næringsråd er målet å skapa ein møtestad som samlar byen og regionen endå betre til felles beste for oss alle. Ein har òg som ambisjon at kvart Fjordting skal vedta å setja i gang eit overordna, større prosjekt regionen har nytte av. I 2021 vart plastryddesaksjonen i Hardangerfjorden vedteken, i 2022 ba Fjordtinget om at prosjektet «Reinare og rikare vassdrag i Hardanger» vart etablert og utvikla. I 2022 var det om lag 130 deltakarar på konferansen.

VISNINGSSENTRA:

Lingalaks har eit eige visningssenter, Hardanger Akvasenter, som har to visningsanlegg, eitt i Kvam og eitt i Alver. Visningssenteret formidlar sakleg og faktoorientert informasjon om havbruk og oppdrett, med særleg merksemd på korleis produksjonen og drifta har og må endra seg for å oppnå eit meir berekraftig havbruk.

MILJØFREMJEJANDE SAMARBEID:

Verksemda deltek i fleire miljøfremjande fora for samarbeid: Oppdrettsnærings sammenslutning for utfisking av rømt oppdrettsfisk (OURO), Miljøovervaking Hordaland (MOH), Stiftelsen Norsk Villaksforvaltning og Salmon Tracking Hardangerfjorden.

Me er òg aktive deltakarar i prosjektet «Frå raudt til grønt» i regi av Havforskningsinstituttet. I tillegg har Fjordtinget sett i gang eit nytt prosjekt, «Reinare, rikare fjord og vassdrag i Hardanger», der Havforskningsinstituttet er prosjektadministrator.

» **Ærleg, Framtidsretta og Kvalitet, er integrerte verdiar i alt me driv med.**

ØKONOMI

Den økonomiske pilaren er moglegvis den mest kjende, men og den viktigaste pilaren i berekraftmodellen. Finansielle musklar er ein føresetnad for å levera på dei strategiske utfordringane knytta til miljø- og samfunn.

Lingalaks og eigarselskapet, Rolv Haug-arvoll AS, har over år systematisk reinves-

tert i annan aktivitet i næringa; slakteri, rederi, smoltanlegg og fjellaureoppdrett, i eigen region. Dette aukar igjen sysselsetjinga og verdiskapinga i næringa og i regionen.

Lingalaks hadde ved årsskiftet ein bokført eigenkapital på 615,8 mill. NOK av ein totalbalanse på 1.347 mill. NOK. Omsetnaden i 2022 var vel 1 mrd. NOK.

I 2022 var det ein marginal nedgang i produksjonskostnadar trass i vesentlege prisaukingar på sentrale innsatsfaktorar. Dette skuldast at selskapet hadde svært gode produksjonstal. Kombinert med høge salsprisar resulterte det i god lønsemd for 2022 med eit resultat på 300 mill. NOK.

ARBEIDSPLASSEN, ETIKK OG ANTI-KORRUPSJONSARBEID

Lingalaks legg stor vekt på arbeidsmiljøet og dei tilsette si helse, velferd og utvikling. Verksemda har etablert gode ordningar for dei tilsette som tek hand om behov innanfor personalområdet, kompetanseheving og involvering. Det vert arrangert ei rekkje sosiale aktivitetar for dei tilsette gjennom året.

Etiske forhold

Alle som arbeider for eller representerer Lingalaks, har ansvar for å opptre i tråd med dei etiske retningslinjene og verdi-

ane til selskapet, som er: Ærleg, framtidsetta, kvalitet. Dei etiske retningslinjene våre set rammer for korleis me opptre på vegne av selskapet og beskriv krav til forretningspraksis, og korleis tilsette skal forhalda seg til ulike etiske dilemma.

Varsling av kritikkverdige forhold

Lingalaks har reglar for varsling om kritikkverdige forhold, og for korleis slike forhold skal handterast. Å skapa eit klima der det er lov å reagere og å seia i frå om forhold ein opplever som kritikkverdige er viktig for oss. Varslingsrutinar og diskusjonar om moglege kritikkverdige forhold

er drøfta i ulike personalmøte og vert tekne opp ved nyttilsetjingar.

I 2023 skal me halda fram med å utvikla ein open kultur der det er lov å seia ifrå.

Likestilling

I 2022 hadde Lingalaks 69 tilsette, av desse 12 sommarvikarar og 6 lærlingar.

Selskapet arbeider strategisk med å utjamna kjønnsbalansen, der fordelinga i 2022 er 18 kvinner og 51 menn (ein auke med 3 kvinner frå 2021). Styreleiar og to av 7 medlemmer i leiarteamet er kvinner.

STRATEGI FOR INNKJØP

Lingalaks har eit sterkt fokus på å sikra etiske, transparente og sporbare prosessar og har berekraftig drift nedfelt i overordna strategiar. Dette gjeld òg for alle innkjøp.

Selskapet skal sikra at innsatsfaktorane i produksjonen held nødvendig kvalitet for å sikra ein sunn og frisk fisk med god tilvekst og overleving: Best mogeleg velferd og kvalitet på fisken som samstundes medfører minst mogeleg miljøbelastning.

Selskapet har eit langsiktig perspektiv på forhold relaterte til val av utstyr og materiale, levetid på utstyr, forbruk og utslepp. Dette påverkar driftsoperasjonar, som kontinuerleg vert justerte for å etterleva endringar frå styresmaktene, storsamfunnet, og marknadskreftene.

OPENHEIT

Ny lov om openheit tok til å gjelda 1. juli 2022. Lova skal fremja respekten verksemdar har for grunnleggjande menneskerettar og sømelege arbeidsforhold, samt å sikra ålmenta tilgang på informasjon.

Lingalaks dokumenterar at me oppfyller vilkåra i Openheitslova mellom anna gjennom årleg rekneskapsrevisjon og leiande internasjonale sertifiseringsstandardar for bransjen vår. Me er sertifiserte

gjennom The Global Partnership for Good Agricultural Practice (Global GAP) og har lokalitet som er Aquaculture Stewardship Council (ASC) sertifisert. Begge stiller krav til sosiale forhold i medhald av nasjonale lover og kjernekonvensjonane til ILO for sømelege arbeidsforhold. Global GAP har ei heilskapeleg tilnærming på mattryggleik, miljøvern, fiskehelse og -velferd, og HMS. ASC vektlegg berekraftig matproduksjon, som stiller ytterlegare krav til miljø, sosiale forhold for arbeidarar og til dyrevelferda.

Full utgreiing av arbeidet er tilgjengeleg på www.lingalaks.no

KAPITTEL 6 Dei tilsette

For å sikra berekraftig produksjon av mat, både i dag og i framtida, er folka som produserer maten den aller viktigaste ressursen. Her kan du gjennom deira egne ord verta betre kjend med nokon av dei.

ERFAREN DRIFTSLEIAR

– Eg trivst veldig godt i jobben, og har stor interesse for faget. Lingalaks er ein trygg og god arbeidsplass, seier Gaute.

Driftsleiaren har omtrent halvparten av arbeidet sitt ute i felten, og resten inne på kontor. Det trivst han godt med. Gaute administrerer og rapporterer i den såkalla ytre sonen; Lingalaks sine anlegg på Lingaholmane, i Bergadalen og på Nebbo. Han har personalansvar og ansvar for å laga arbeids- og produksjonsplanar, han er med og tel lus kvar måndag, og han er det han kallar «superreserve» når nokon er sjuke.

– Eg er med på alt. Eg likar å vera der det skjer. Og så er eg litt kontrollfrik. Men det viktigaste er at det må gå bra med fisken. Det er han me lever av, seier Gaute.

Han meiner ein av nøklane til suksessfull lakseoppdrett er å produsera stor og robust smolt, som veks godt i sjøen. Andre suksessfaktorar er å halda fram med forskning på og utprøving av lukka og semilukka lakseproduksjon, og å ha stort fokus på fiskehelse og dyrevelferd.

Lingalaks har låg dødelegheit blant fisken. Ifølgje Gaute er det mellom anna resultat av målretta arbeid med biosikkerheit, fjerning av «taparfisk» og stort fokus på å halda låge lusetal.

– Lusesituasjonen er krevjande. Lingalaks har til mål å ha under 0,1 kjønnsmoden lus. Når me greier å halda talet så lågt, unngår me internsmitte av lus. Det igjen fører til færre avlusingar, seier Gaute, og legg til at det er fleire årsaker til dei gode resultatane, mellom anna bruk av såkalla luseskjørt, bruk av reinsefisk, og behandling av lus til rett tid.

Gaute har alltid fiska mykje. Då han gjekk på ungdomsskolen, bestemte han seg for at han skulle arbeida med oppdrett. Slik vart det.

– Det har eg aldri angra på. Det er dette eg trur at eg kan, seier Gaute, som likar å vera med på heile ferda frå smolt til slakteferdig laks.

– Me fôrar fisken opp, og han vert eit godt produkt, slår han fast.

Ifølgje driftsleiaren har oppdrettsnæringa gått frå å vera ei «cowboynæring» på 90-talet, til i dag å vera veldig kontrollert. Det har skjedd ei stor utvikling på teknologi- og utstyrsfronten, og fokuset på helse, miljø og tryggleik er langt større enn før. Dessutan har dei fleste som arbeider i næringa, utdanning i faget.

Gaute Femsteinevik

Driftsleiar i Lingalaks

Bakgrunn

- Fiske og fangst på Austevoll
- 2 år på akvakulturlina på Fusa vidaregåande skule
- Lærling hjå Tombre fiskeanlegg 1993–1995
- Tilsett i Lingalaks sidan 1995

– Det viktigaste er at det går bra med fisken. Det er han me lever av.

Gaute er busett i Gjermundshamn, og har såleis ikkje lange reisevegen til Bergadalen, der han oftast er stasjonert. Også på anlegga på Lingaholmane og Nebbo er han mykje.

– Eg er der det er folk. Det er kjekt å vera saman med ungdomen, då får eg mykje god input, seier Gaute.

– Det er kaldt av og til, men båtane og kontora er varme.

Eirun Hauge

Driftsoperatør i Lingalaks

Bakgrunn

- Vg1 Naturbruk og Vg2 akvakultur på Fusa vidaregåande skule
- Lærling i Lingalaks sidan 2021
- Tilsett i Lingalaks sidan 2023

UNG OG MOTIVERT OPERATØR

16. mai avslutta Eirun Hauge den to år lange læretida i Lingalaks med bestått svenneprøve og fagbrev i lomma.

No er ho fast tilsett som driftsoperatør.

– Her skal eg vera ei stund, seier Eirun, som ikkje er motivert for vidare studium enno.

No har ho tenkt å nyta godt av fysisk arbeid utandørs, varierte arbeidsdagar og godt arbeidsmiljø.

Eirun bur i Jondal, og det var dei mange oppdrettsanlegga i området kring heimstaden som gjorde henne nyfiken på arbeid i oppdrettsnæringa. Ho og to andre jenter hadde selskap av 17 gutar i klassen på akvakulturfaget i Eikelandsosen.

– Yrket eg har er mannsdominert. Kanskje kjem det av at det er mykje fysisk arbeid? I Lingalaks er me likevel ein del jenter, seier Eirun, som trivst godt saman med både kvinnelege og mannlige kollegaer.

– Det er dessutan mange unge som arbeider i Lingalaks, og det er kjekt, seier ho.

Ho utelukkar ikkje at ho kjem til å halda fram med å studera seinare, gjerne fiskehelserelaterte fag.

– Kanskje har eg lyst til å verta driftsleiar ein dag? Uansett tenkjer eg at det er greitt å jobba litt fyrst, seier Eirun.

Når det er fisk i merdane på Lingaholmane, er det der Eirun har arbeidsstaden sin. I dag sym kring 475.000 laks rundt i dei tre merdane, og Eirun tek ferja frå Jondal kvar morgon klokka 6.20. På Lingaholmane syter ho og dei to andre på anlegget for at alt utstyret er som det skal. Eirun køyrer båt og krane. Ho vaskar nøter, sjekkar tau og tørkar fisken sine gøymestader. Ho gjer daglege miljømålingar av sjøen kring anlegget, hentar inn data og lagar prognosar. Ho gjer enkelt vedlikehald av båtar og utstyr, tel lus kvar måndag, og ser kvar dag til at fisken er i fin form.

– Eg vil at fisken skal ha det bra. Ein del av jobben er å sjå etter teikn på sjukdom og stress hjå laksen. Om eg mistenkjer at noko ikkje er som det skal, tek eg prøvar med ein gong, seier Eirun.

Ho har ikkje noko imot dårleg vær, og synest finværsdagane veg opp for dei dagane ho frys.

– Det er kaldt av og til, men båtane og kontora er varme, seier ho.

Eirun har fått permisjon frå stillinga i tre månader frå oktober av. Då skal ho nemleg til Australia i regi av føretaket GoXplore.

– Eg skal arbeida på ein ranch! Det vert spanande, seier Eirun.

MED FOKUS PÅ FÔR OG FISKEHELSE

I fjerde høgda i Grovabrotet 8 i Norheimsund ligg førsentralen til Lingalaks. Der er Anita Stevnebø leiar. Ho planlegg lakseproduksjonen og lagar slakteplanar. I sjølve førsentralen, eit rom fullt av skjermar som viser fisk, vatn og merdar, sit minst tre kollegaer heile føringdagen gjennom og overvakar føringa av fisken i alle Lingalaks sine 16 oppdrettsanlegg. I førsentralen sikrar dei optimal føring.

– Me har veldig god kontroll på det me held på med. Korleis me jobbar er det gjerne lite kunnskap om blant folk flest. Alt føret me gjev, vert registrert. Me har kontroll heilt frå rogn til fullvaksen fisk, seier Anita.

Laksen et tørrfôr i form av pellets. Fôret vert framstilt av mange ulike råvarer, både plantebaserte og fiskebaserte råstoff. Fisken får i seg både animalske og vegetabiliske protein, og treng dessutan feitt, mineralar, vitaminar for å gje næringsdekning. Fôr er den største posten i karbonrekneskapen til Lingalaks, og det vert arbeidd for å få ned karbonfotavtrykket.

– Ein laks som har det bra, har god appetitt og utnyttar fôret godt.

– Eit berekraftig fôr inneheld råvarer som er produserte under forhold som tek vare på både folk og natur. Fôret skal dekkja næringsbehovet til fisken og med det ivareta fiskehelse og dyrevelferd, og sikra god tilvekst, seier Anita.

Laksen har ein sommardiett og ein vinterdiett. Han skal ha mat når det er lyst, og føringa tek til 7.30. Frå då av overvakar føreksptane kontinuerleg temperaturen i merdane, oksygenforholda og åtterda til fisken. Dei styrer når fisken får mat, kor mykje og kor fort.

– Alt føret skal enda i fisken, me skal ikkje ha fôrspill. Det inneber mellom anna at føringa vert utsett når det er for sterke straumar. Er til dømes vass temperaturen for høg eller låg, får fisken dårlegare appetitt, og ein justerer føringa deretter. Ein laks som har det bra, har god appetitt, seier Anita.

Fisken vert slakta etter mellom 12 og 18 månader, og då er han vanlegvis mellom fem og seks kilo. Då måler ein den såkalla fôrfaktoren; kor mykje fôr som har gått med for å produsera éin kilo levande fisk. I 2022 var talet 1,12. Fisken til Lingalaks utnyttar fôret godt, fortel Anita.

– Frisk fisk gjer det. Og fisken er frisk takka vere god røktning, godt fôr, god føring og gode naturgjevne forhold. Likevel har me alltid eit mål om å verta endå betre, seier Anita.

Ifølgje henne har alle som jobbar i Lingalaks ei ibuande omsut for fisken og vil at han skal ha det godt. Fiskevelferd er hovudfokus. Sjølv er ho over gjennomsnittet interessert i biologi

og korleis ein kan spela på lag med naturen og driva matproduksjon samstundes som ein syt for fiskevelferd.

– Eg er litt nerdete, og synest det er spanande å studera forskingsresultat og bruka dei inn i den praktiske føringa. Målet er å utnytt ressursane me har, best mogeleg, saman, seier Anita. Somme faktorar kan folk styra, andre ikkje. Vêr- og temperaturforholda er vanskelege å gjera noko med. 2022 var ein elendig sommar for badeliv for tobeinte, men ein glitrande sommar når det kom til fiskeappetitt. Gjennomsnittsslaktevekta til lingalaksen i 2022 gjekk opp frå året før, og enda på 5 kilo brutto.

Anita synest det er spanande å følgja med på tilveksten til fisken, og korleis tiltak ho og kollegaene gjer, påverkar resultatet både på kort og lang sikt. Ho set pris på samarbeidet på tvers av fag som ho opplever i Lingalaks.

– Me på førsentralen kommuniserer dagleg med driftsoperatørane på anlegga, som er dei som steller fisken, og observerer han «live». Dei legg til rette for optimal føring, og me syter for at føringa er optimal. I tillegg er det viktig med tett dialog med fiskehelsepersonell som følgjer opp fisken, og med teknisk personal som sørger for at alt utstyr er tipp topp kvar dag. Me dreg lasset saman alle saman, seier Anita.

Anita Stevnebø

Biologisk leiar i Lingalaks

Bakgrunn

- Utdanna i husdyrernæring på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås
- Ti års røynsle som føringrådgjevar i Tine SA
- Tilsett i Lingalaks sidan 2017

FORTEL FOLK OM FISK

Solveig K. Botnen er bindeledd mellom lakseproduksjonen til Lingalaks og folk flest. Kvart år vitjar fleire tusen dei to visnings-sentra til Lingalaks; Hardanger Akvasenter i Øystese og Skjærgårdsfisk Visnings-senter i Alver. Der vert dei opplyste om havbruk og mellom anna om korleis dei naturlege tilhøva i Hardanger er eigna for produksjon av laks.

– Me fortel om korleis me legg til rette for at framtidige generasjonar også skal kunna bruka fjorden, slik me gjer. Opp-drettet skal ikkje medføra for stor belastning på verken fjorden eller folket. Alt blir målt i berekraft, og det ligg til grunn for alt me gjer, seier Solveig.

Ho har sidan 2021 vore ansvarleg for drifta av visnings-sentra. – Eg har ansvar for servering og båttransport, booking og formidling. Det er ein veldig variert jobb, seier Solveig, og legg til at ho har gode medhjelparar.

Hardanger Akvasenter har ein rib med plass til 12 som tek med gjester sjøvegen til visningsanlegga. Mange får ei opple-ving utanom det vanlege på Hardangerfjorden, fortel Solveig.

– Somme er nervøse for båtturen, men dei plar vera svært nøgde etterpå, seier ho.

Ute på anlegga vert gjestene viste rundt og får sjå laksen det er snakk om på ordentleg. Viss vêret og arbeidet på anlegget tillèt det, vitjar båtgjestene merda. Er bølgiene for store og vêret for vilt, får dei servert kunnskap om bord i båten, så nært merda dei kan koma.

Akvasenteret samarbeider med Hardangerfjord Hotel om smaksprøvar til gjester som har tinga omvisning. Dei får smaka Lingalaks sin eigen røykjelaks, sylta laks og soyamarinert laks etter båtturen.

Besøkstala til visnings-sentra aukar jamt, og nettopp det er eit viktig satsingsområde for Lingalaks, som ynskjer å nå ut til fleire med kunnskap om havbruksbransjen, seier Solveig. Etableringa av den ubemanna utstillinga i Øystese var eitt av tiltaka for å nå fleire, og det har gjeve resultat.

Solveig K. Botnen

Dagleg leiari for Hardanger Akvasenter AS og Skjærgårdsfisk Visnings-senter AS, dotterselskap til Lingalaks.

Bakgrunn

- Utdanna kokk
- Utdanna matteknolog ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Ti års røymsle med tilsyn og inspeksjon innan storhushald og matproduksjon som tilsett i Anticimex og Mattilsynet
- Tilsett sidan 2019

– Fleire legg merke til oss no enn då me hadde visnings-senter i Steinstø, seier Solveig.

Det høgaste besøket hittil på anlegget i Fykkesund hadde Hardanger Akvasenter i 2019: 11 500. Dei mange besøkjande var mellom andre utalandske bussturistar. Flest frå Kina, men også mange frå Frankrike, Tyskland og Amerika. I tillegg vitja over tusen skuleelevar visningsanlegget på Radøy det året, fortel Solveig.

– Me formidlar at me legg til rette for at framtidige generasjonar også kan bruka fjorden, slik me gjer. At berekraft ligg til grunn for alt Lingalaks gjer.

Dei seinare åra har Hardanger Akvasenter satsa meir på lokale arrangement og aktivitetar. Det har vore stelt i stand sushi-kurs, sundagsmiddag i fyksegrenda og open dag saman med Lingalaks.

– Me har mange planar. Turistsesongen varar frå april til oktober, og resten av året prøver me å nå ut med og skapa engasjement rundt råvara laks, seier Solveig.

Haust og vår vert alle niandeklassingar i Kvam herad og på Radøy inviterte på visningsdag. Også barnehageborn og fjer-deklassingar har Lingalaks på timeplanen, og lokale politikarar vert inviterte til visnings-sentra.

– Me inviterer dei for at dei skal verta kjende med dei grunn-leggjande prinsippa, seier Solveig.

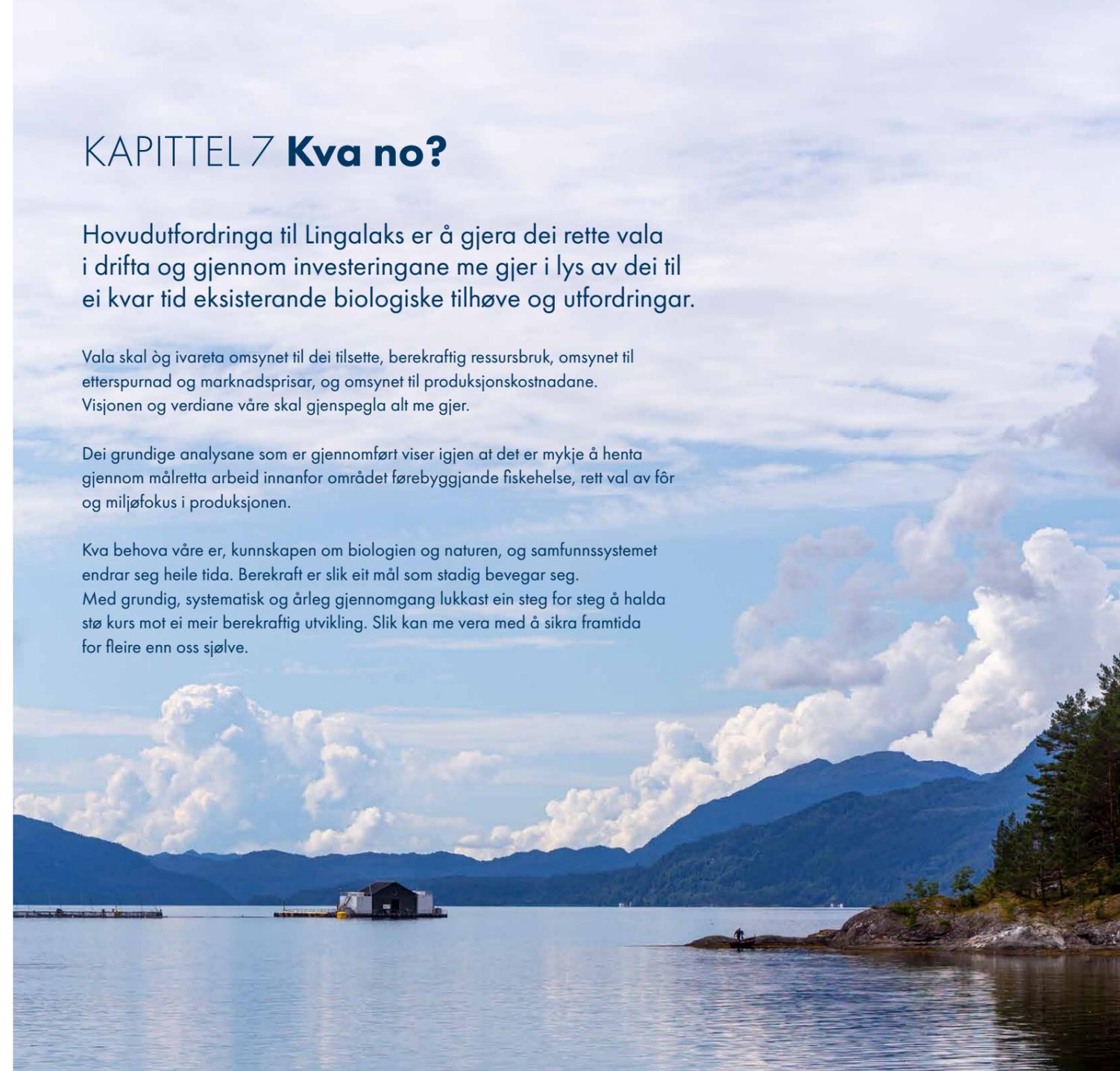
KAPITTEL 7 **Kva no?**

Hovudutfordringa til Lingalaks er å gjera dei rette vala i drifta og gjennom investeringane me gjer i lys av dei til ei kvar tid eksisterande biologiske tilhøve og utfordringar.

Vala skal òg ivareta omsynet til dei tilsette, berekraftig ressursbruk, omsynet til etterspurnad og marknadsprisar, og omsynet til produksjonskostnadane. Visjonen og verdiane våre skal gjenspegla alt me gjer.

Dei grundige analysane som er gjennomført viser igjen at det er mykje å henta gjennom målretta arbeid innanfor området førebyggjande fiskehelse, rett val av før og miljøfokus i produksjonen.

Kva behova våre er, kunnskapen om biologien og naturen, og samfunnssystemet endrar seg heile tida. Berekraft er slik eit mål som stadig bevegar seg. Med grundig, systematisk og årleg gjennomgang lukkast ein steg for steg å halda stø kurs mot ei meir berekraftig utvikling. Slik kan me vera med å sikra framtida for fleire enn oss sjølve.

Vegen framover

Fôrstrategi med fokus i råvarer og effektivitet i fôring.

Redusera miljø-avtrykket vårt frå produksjonen.

Utvikla ei berekraftig leverandørkjede.

*Skal me driva i nye 50 år må me visa i kvardagen,
gong etter gong, at berekraftig drift ikkje berre er honnørord,
men ei grunnleggjande haldning og ufråvikeleg rettesnor.*

LINGALAKS AS